

Валовина М. А.,
студентка 5 курсу,
8 групи Інституту прокуратури та
кримінальної юстиції
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

РОЛЬ ПАТРІОТИЗМУ У СПРАВІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Ключові слова: злочинність, патріотизм, протидія злочинності.

Keywords: criminality, patriotism, counteraction to criminality.

Анотація: Розглянуто причини та умови злочинності. Розкрито роль патріотизму у протидії злочинності. Виявлено потребу виховання патріотизму у суспільстві.

Abstract: It has been considered reasons and conditions of criminality. It has been revealed the role of patriotism counteraction of criminality. It has been revealed the need for educating of patriotism in society

Патріотизм мусить проявлятися не тільки в охоті зложити життя в жертві за національні ідеали, але й в охоті щоденною тяжкою працею здобути шораз нові позиції, творити шораз нові вартості.

П. М. Федун-Полтава, «Про ще один героїзм»

Загальні чинники злочинності в Україні обумовлені сукупністю ідеологічних, економічних, політичних, соціальних, психологічних, правових, організаційно-управлінських та інших причин та умов. Вони покликані дати відповідь на питання про те, що породжує, обумовлює злочинність взагалі та її конкретні прояви, тобто злочини. До ідеологічних факторів відносять, зокрема, відсутність єдиної світоглядної платформи (системи цінностей) розвитку суспільства, національної ідеї. Саме такою цінністю, що згуртувала б Український народ, тим самим виступаючи фактором-протидією злочинності, виступає патріотизм.

Патріотизм – любов до своєї Батьківщини, відданість своєму народові, прагнення своїми діями служити їх інтересам, готовність заради цього на жертви й подвиги [2, с. 794]. Тобто це саме той емоційний стан конкретної людини і суспільства загалом, який характеризує ставлення до своєї держави та виявляється в певному способі дій і сукупності почуттів, що називається любов'ю до Батьківщини.

В Україні спостерігається нестабільна ситуація, пов'язана перш за все з політичними та воєнними чинниками. Проте саме у цей час і стають можливими певні зміни та перетворення, існує реальна можливість вплинути на значущі суспільні проблеми.

Визначальною рисою українського патріотизму має бути його дієвість, спроможна перетворювати почуття в конкретні вчинки. Та чи може це почуття, точніше виховання та сприяння цьому почуттю змінити стан сучасної злочинності в Україні?

Злочинність існувала завжди й увесь час існує суспільна проблема пошуку шляхів її подолання. Деякі вчені наголошують, що злочинність як явище ніколи не зникне. І з цим можна погодитись, проте необхідним залишається її послаблення, зменшення до найбільш можливої мінімальної межі. Одним із таких шляхів є виховання почуття патріотизму, такого, що проявлятиметься у колективній взаємодії і взаємодопомозі, доросовісній праці та готовності вносити власний сумлінний вклад у розбудову Українського суспільства.

Для того, щоб говорити про подолання злочинності та шукати шляхи, які до цього ведуть, необхідно правильно визначити умови та причини вчинення цих злочинів. Загальновідомі три підходи, до яких схиляється більшість вчених.

Згідно з першим підходом причиною вчинення конкретного злочину є негативні соціальні явища і процеси, під впливом яких в особи виникають антисуспільні погляди, звички, установки, що втілюються у кримінальну мотивацію і внутрішню готовність до протиправних дій. Іншими словами, причина злочину лежить у площині соціального середовища.

Прихильники другого підходу вбачають причину злочину у самому злочинцеві, а точніше в дефектності інтелектуальної, вольової та емоційної структур його особистості. Доведено, що вроджені і набуті риси та властивості особи у складній взаємодії породжують кримінальну мотивацію і рішучість на вчинення злочину за певної життєвої ситуації.

Відповідно до третього підходу, причиною злочину є взаємодія криміногенних факторів соціального середовища та антисуспільних властивостей особи [2, с. 107].

Почуття патріотизму притаманне людині як і інші норми суспільства або моралі, а, отже, відсутність цього почуття або недостатня розвиненість є викривленням людської особистості, що тим самим впливає на формування дефектної колективної свідомості, породжуючи негативні явища

та процеси у суспільстві. Таким чином, неспроможність розуміти та відчувати патріотизм можна розглядати як елемент другого підходу.

Яскравим підтвердженням взаємозв'язку патріотизму і злочинності може слугувати виокремлення законодавцем у Кримінальному кодексі України Розділу I «Злочини проти основ національної безпеки України» [1]. Саме відсутність патріотизму, абсолютна зухвалість до прийнятих суспільством норм, нехтування повагою до держави і служить рушійною силою, внутрішнім спонуканням до вчинення злочинів як взагалі, так і, зокрема, злочинів проти держави.

Загальновідомо, що злочин є суспільно небезпечним діянням, а, отже, загрозою для всього соціуму. Чи може людина, яка відчуває любов до Батьківщини, до свого народу створити таку небезпеку? Проводячи паралель із сучасним станом у країні, можна зробити висновок, що головною рушійною силою конфлікту, який тягне за собою стрімке зростання злочинності, і є відсутність цього почуття у людей. Адже патріотизм, як і інші моральні принципи, виступає одним із головних стримувань осіб від вчинення злочинів.

Підсумовуючи дану тезу, можна дійти висновку, що виховання патріотизму у дітей та молоді може суттєво вплинути на стан сучасної злочинності. Втілити це в життя досить не складно. Шляхами реалізації виховання патріотизму можуть бути: навчально-виховні бесіди з учителями навчальних закладів щодо патріотичних міркувань, пропаганда патріотизму в родинному колі, проведення патріотичних заходів для необмеженого кола осіб, посилення контролю за розповсюдженням сепаратизму, антидержавних мітингів, закликів до розпалювання національної ворожнечі, посилення відповідальності за це.

Варто також пам'ятати, що злочинці розраховують на байдужість громадян один щодо одного і подій в державі. Патріотизм же втілює в собі ідею забезпечення колективної безпеки і взаємовиручки.

З іншого боку, патріотизмом можна зміцнити та посилити протидію злочинності через систему правоохоронних органів як спеціальний суб'єкт протидії і запобігання злочинності. Бо якщо б не була статистика злочинності в Україні, не варто нівелювати латентну злочинність. Як відомо, однією з умов залишення злочинів в «тіні» є приховування або вчинення злочинів саме працівниками правоохоронних органів. Правоохоронна система повинна служити Українському народові, а отже, і державі, а без почуття патріотизму виконувати свій обов'язок просто неможливо. Тому одне з основних завдань держави полягає в укоріненні патріотизму серед працівників правоохоронних органів.

Таким чином, виховання почуття патріотизму в пересічних громадян, потенційних злочинців, а також працівників правоохоронних органів є значущою стежиною, що веде до великого шляху запобігання та боротьби зі злочинністю.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III, редакція від 03.09.2017 (Відомості Верховної Ради України). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
3. Головін Б. М. Загальна характеристика детермінантів злочинності в Україні / Б. М. Головін // Форум права. – 2014. – № 1. – С. 106-111.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017